

Hållbarhetsredovisning 2024

Vetlanda

Innehåll

Inledning och bakgrund	2
Styrande dokument	3
Kommunfullmäktiges mål och riktningar	3
Den hållbart växande kommunen	3
Dokumentets olika delar	4
Mätningar inom målområdena	4
Ekologisk hållbarhet	5
Social hållbarhet	9
Ekonomisk hållbarhet	11
Verksamhetsrapporter och särskilda insatser	12
Bevara biologisk mångfald och upplevelserik natur	12
Kommunal energi- och klimatrådgivning	13
Folkhälsa	14
Bästa platsen för Barn och unga	17
Stärka individen genom samverkan och inkludering	19
Brottsförebyggande arbete	22
Måltidsservice	23
Upphandling	25
Förvaltningsrapporter	27
Barn – och utbildningsförvaltningen	27
Kultur- och fritidsförvaltningen	28
Miljö- och byggförvaltningen	29
Socialförvaltningen	30
Tekniska kontoret	31
Vård- och omsorgsförvaltningen	33

Inledning och bakgrund

Denna hållbarhetsredovisning är en första redovisning med alla tre hållbarhetsdimensionerna, miljömässig -, social- och ekonomisk hållbarhet. Det innebär att jag har fått göra prioriteringar inom miljöområdet jämfört med tidigare redovisningar som enbart varit ett miljöbokslut.

Hållbarhet är en helhet där de tre delarna är beroende av varandra och är inte delbara.

Åtgärder inom ett område har alltid någon inverkan på de andra två på ett eller annat sätt.

Det finns många exempel på hur man lägger upp en redovisning men på något sätt måste vi göra det på vårt sätt utifrån våra behov och intressen. Det kan vara så att någon av er saknar någon redovisning och då är man välkommen att återkoppla så att vi kan hantera det framöver. Redovisningen ska ses om en redovisning av gjorda insatser, ett komplement och delvis en fördjupning av Vetlanda kommuns årsredovisning 2024. Men ambitionen är också att den ska bli ett underlag för fortsatt utveckling av hållbarhetsarbetet inom Vetlanda kommun.

En viktig del i redovisningen är att våra verksamheter får synas. Utöver statistik som i bästa fall kan visa ett nuläge och utveckling över tid är det människor i olika verksamheter som skapar värde och gör skillnad för medborgare, besökare och näringsliv.

Illustration: Azote images för Stockholm Resilience Centre

Styrande dokument

Hållbarhetsredovisningen tar sin huvudsakliga utgångspunkt i kommunfullmäktiges riktning – Den hållbart växande kommunen med tillhörande mål för 2024–2027: Hållbart i alla led. I målformuleringen har det beskrivits ett önskat framtida tillstånd samt hur vi ska följa utvecklingen mot det önskade tillståndet. Vetlanda kommuns utvecklingsstrategi¹ är en vägledning och tydliggör kommunens prioriteringar i utvecklingsarbetet. Policy för hållbarutveckling i Vetlanda kommun² anger att Vetlanda kommun antagit de globala målen i Agenda 2030 som vägledande för arbetet. Utöver det finns verksamhetsnära riktlinjer och rutiner som styr verksamheternas hållbarhetsarbete.

Vetlanda kommun har antagit den regionala Klimat- och energistrategin³ med tillhörande åtgärdsprogram. Inom social hållbarhet pågår ett regionalt samarbete inom Forum för social hållbarhet⁴ med prioriterade insatsområden för samarbete. Båda dessa samverkansområden leds och samordnas av landshövdingen och kommunerna deltar med respektive kommunstyrelseordföranden.

Kommunfullmäktiges mål och riktningar

Vision 2050: Vetlanda – här växer människor och företag

Vi växer tillsammans i en kommun som är attraktiv, hållbar och nytänkande. Till ett lättbott och vänligt Vetlanda söker sig företag och människor som utvecklas, trivs och stannar. Vi är ett Vetlanda där alla får vara med och där nya idéer utvecklas tillsammans med medborgare, näringsliv och föreningar.

Riktningar 2035 och mål 2024–2027

- Den attraktiva kommunen
- Den hållbart växande kommunen
- Den nytänkande kommunen

Den hållbart växande kommunen

Vi skapar en hållbar kommun och plats som är hållbar över tid, som ger trygghet och framtidstro.

Vetlanda är hållbart växande med:

Ett ekonomiskt hållbart växande näringsliv och en långsiktigt god kommunal ekonomi i balans.

Ett socialt hållbart Vetlanda som är tryggt och där olikheter välkomnas och medborgare inkluderas. Ett samhälle som präglas av god tillgänglighet och där jämlikhet, hälsa och god arbetsmiljö är i fokus.

Ett ekologiskt hållbart Vetlanda där klimatavtryck är i fokus, energiförbrukning och utsläpp minskar och där den biologiska mångfalden bevaras och det finns tillgång till upplevelserik natur. Vetlanda kommuns verksamheter är klimatsäkrade.

¹ [Vetlanda kommuns utvecklingsstrategi](#)

² [Policy för hållbar utveckling i Vetlanda kommun](#)

³ [Klimat- och energistrategi för Jönköpings län | Länsstyrelsen Jönköping \(lansstyrelsen.se\)](#)

⁴ [Forum för social hållbarhet | Länsstyrelsen Jönköping](#)

Mål 3 år 2024–2027: Hållbart i alla led

I Vetlanda kommun arbetar vi medvetet med hållbarhet.

Uppföljning görs inom följande målområden:

Social hållbarhet

- Fler i utbildning och färre i utsatta hushåll.
- Integration med en inkludering där alla får plats och ges möjlighet att komma till sin rätt.
- Ökad trygghet.
- Ökad psykisk hälsa och god arbetsmiljö.

Ekonomisk hållbarhet

- Resurshushållning med en god kommunal ekonomi i balans.

Ekologisk hållbarhet

- Bevara biologisk mångfald och tillgång till upplevelserik miljö.
- Ökad klimatanpassning och minskad klimatpåverkan.

Dokumentets olika delar

Dokumentet är uppdelat i tre områden som är kopplade till mål 3.

- Offentlig och intern statistik, utvecklingstrend samt läge i förhållande till övriga kommuner med kommentarer.
- Verksamhetsrapporter och särskilda insatser av betydelse.
- Förvaltningsrapporter

Mätningar inom målområdena

Källa i mätningarna är Kolada.se⁵ som redovisar utvecklingen mellan 2019–2023 för Vetlanda kommuns geografiska yta. Vissa delar är även tagna ur senaste medborgarundersökningen. Underlagen har inte alltid önskvärd historik men redovisningen är en sammanvägd bedömning av läge och trend.

Egna mätningar i kommunkoncernen redovisas inom vissa delar där vi genomfört mätningar under ett antal år.

⁵ [Kolada](#)

Förklaring till tillgänglighetsanpassning av nedanstående tabeller. Pilarna visar utvecklingen för området – trend. Pil upp – positiv trend, pil horisontell – oförändrad utveckling, pil ner – negativ utveckling. Färglagda rutor beskriver Vetlanda kommun läge i förhållande till övriga kommuner. Röd - bland de sämre (25 %), gul - som huvuddelen (50 %), grön - bland de bättre (25%). Blank – värde saknas.

Trend	Placering		
⬆	Positiv utveckling	Grön	Bland de bättre (25%)
→	Oförändrad utveckling	Gul	Som huvuddelen (50 %)
⬇	Negativ utveckling	Röd	Bland de sämre (25 %)
			Gradering saknas

Ekologisk hållbarhet

Biologisk mångfald och tillgång till upplevelserik miljö.	Trend
Bra utbud av friluftsområden i kommunen	⬆
Skyddad natur totalt	⬇
Sjöar med god ekologisk status	→

Under 2024 har det tillsammans med Regionen gjorts omfattande insatser för att rusta upp Höglandsleden. Biotopvårdsprojekt har genomförts i syfte att gynna återkomst av bland annat öring. Våtmarksprojekt har genomförts både i kommunal regi och projekt som startats av markägare. Pluggning av torvmark har genomförts i syfte att minska avgången av klimatgaser och ökad biologisk mångfald. Se ytterligare information under rubriken verksamhetsrapporter.

Ökad klimatanpassning

Arbetet med klimatanpassning sker utifrån Nationella scenarion (SMHI), regionala strategier och åtgärdsprogram. Det lokala operativa arbetet hålls samman främst av Tekniska kontoret där utgångspunkten är tre huvudområden, varmare blötare och torrare. Kartläggningar, analyser och insatser sker i den löpande verksamheten. Det är hur vi bygger våra samhällen som skapar problem vid ett förändrat klimat. En kommun har planmonopol och då åligger det kommunen att säkerställa att mark- och vattenanvändningen planeras för att minska klimatriskerna.

Exempel om insatsområden:

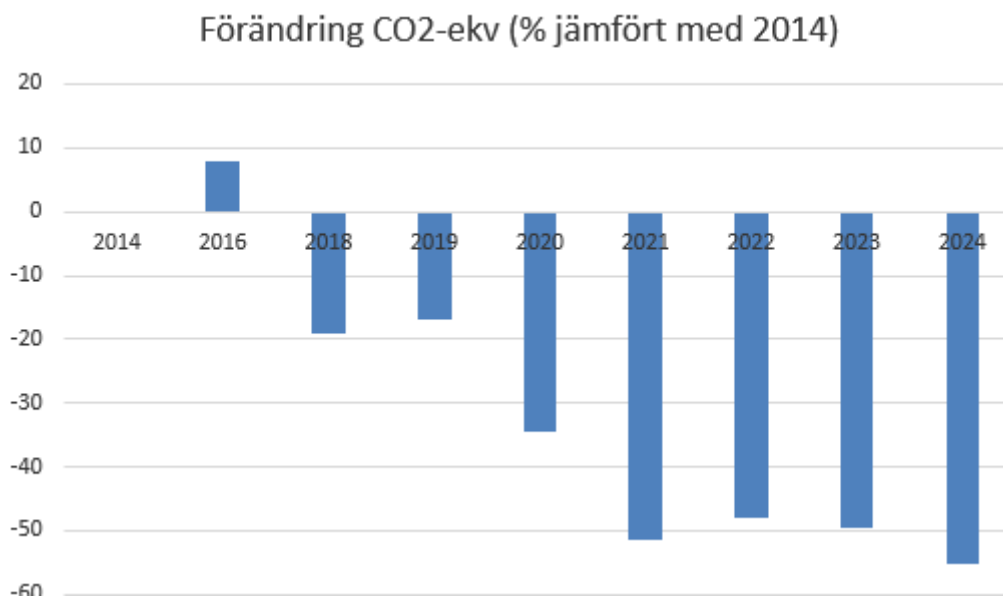
- Hur ska vi förebygga negativa effekter av värmebölja för människor i kommunal omvårdnad?
- Hur säkerställer vi tillgång till dricksvatten och energi?
- Hur minskar/förebygga vi de negativa effekterna av stora regnmängder och höga flöden?
- Hur förebygga vi ohälsa hos våra medborgare?
- Hur kan gröna näringar förebygga negativa effekter av temperaturförändringar. Exempelvis nya skadedjur och andra skadeangrepp?

Minskad klimatpåverkan

Utsläpp Klimatgaser

Kommunkoncernen

Tabellen nedan visar att utsläppen av klimatgaser under perioden 2014–2024 har minskat med 55 %. Mätningen avser i huvudsak transporter och fastigheter som har störst inverkan på utsläppen.

Kommunens geografiska yta

Utsläppen inom den geografiska ytan minskar men inte tillräckligt snabbt om vi ska klara målet om ett ton per invånare och år fram till 2045. Vi minskar med mellan 5 – 7 % per år och det borde vara ca 14 % per år enligt Klimatrådets beräkningar i koldioxidbudgeten för Jönköpings län

Tabellen nedan visar utsläpp i ton per invånare och den totala utsläppsmängden inom Vetlanda kommun.

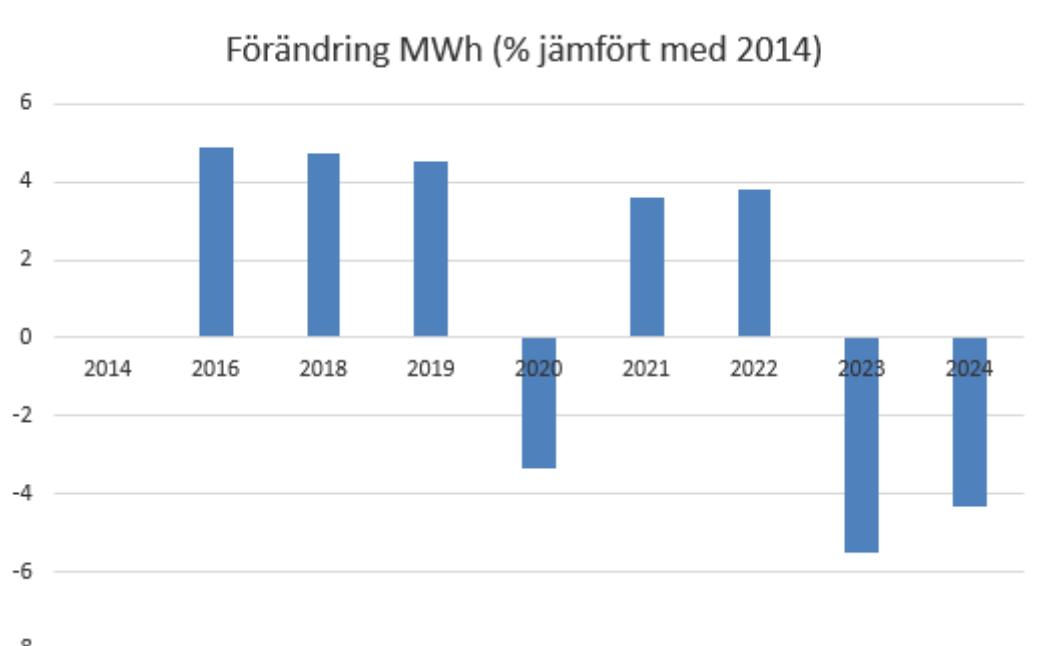
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2 – ekv. /inv.	6,27	6,22	5,79	5,45	5,06	5,14	4,86
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2	170 924	170 548	159 316	149 642	139 219	141 881	133 737

Energiförbrukning

Kommunkoncernen

Energi i denna redovisning avser fastighetsenergi och transportenergi. Energiförbrukningen har under perioden 2014–2024 minskat med 4% (tabellen nedan). Energiförbrukningen påverkas i hög grad av årstemperaturer och förändringar i verksamheterna samt energibärare i våra fordon.

Sedan 2018 har Vetlanda kommun ökat den uppvärmda ytan i egna lokaler med cirka 7 000 kvadratmeter. Under samma period har vi också haft nästan 3 000 kvadratmeter lokalyta i inhyrda paviljonger, vilka också ingår i förbrukningsstatistiken. De flesta paviljongerna är lämnade eller kommer att lämnas inom det närmaste året. Med tanke på den tillkommande ytan ska det uppmärksammas att förbrukningen inte har ökat utan tvärtom minskat något. En rimlig slutsats blir att genomförda energieffektiviseringar bidrar till att hålla nere energiförbrukningen.

Kommunens geografiska yta

Den totala energiförbrukningen ligger sedan många år på 955 000 till 1000 000 MWh. Energibärare har naturligtvis förändrats där vi gått från olja till el och förnybar fjärrvärme för uppvärmning av våra fastigheter samt omställning av fordonsbränsle.

Slutanvändningen av el minskar något från drygt 415 000 MWh (2016) till idag 384 000 MWh (2022) som delvis kan förklaras med en pandemieffekt. Prognosen framåt är att inom en tioårsperiod kommer elförbrukningen öka med ca 55 %. Nätägare EON har tagit fram en nätutvecklingsplan som visar att vi de närmaste åren kan hantera nuvarande effekter och energiuttag men vid tillförsel av nya större förbrukare och eller producenter riskerar vi störningar i elnätet.

Den kommunala energi- och klimatrådgivningen har stöttat näringsliv, organisationer och privatpersoner vid exempelvis investeringar i solenergi och värmesystem. För mer information se avsnitt verksamhetsrapporter.

Energiproduktion

Kommunkoncernen

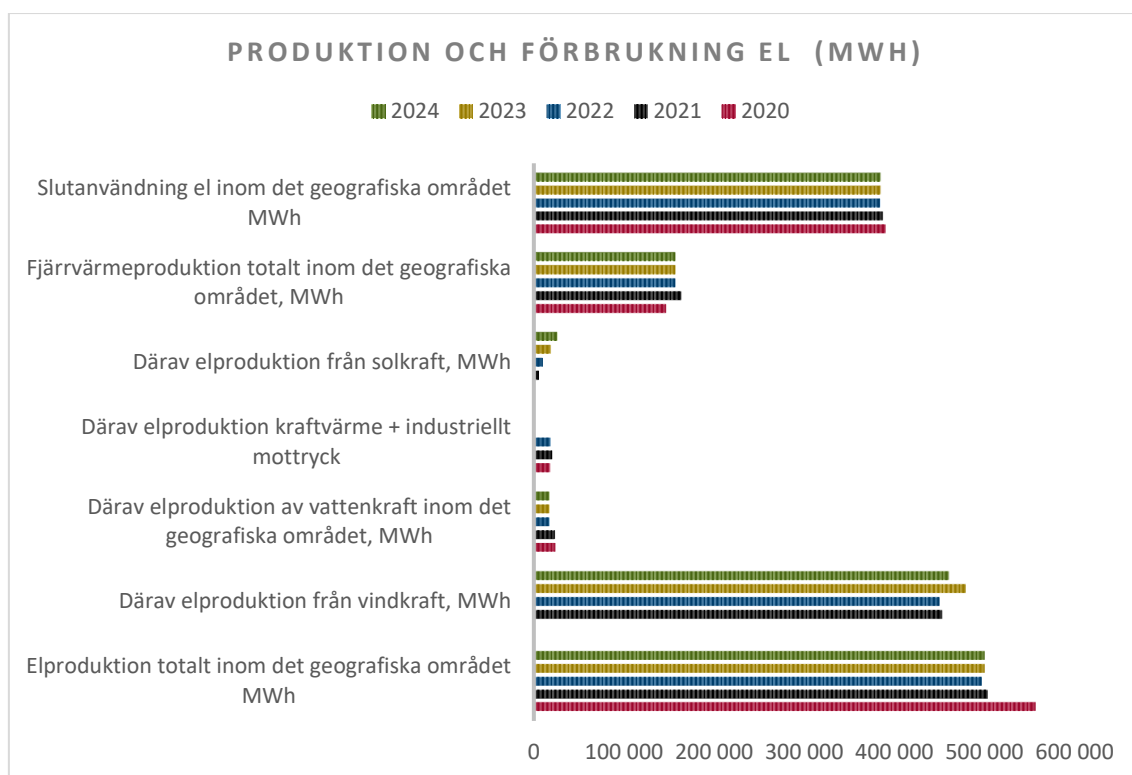
Produktionen, främst el inom kommunkoncernen är ca 30 000 MWh per år med lite variation från år till år. Produktionen kommer från solenergi, vindkraft, vattenkraft och kraftvärme. Fjärrvärmeproduktionen är ca 157 000 MWh per år och eldas i huvudsak med returflis.

Kommunens geografiska yta

Andelen förnybar energiproduktion är mellan 98 – 99 %. Avseende el har det sedan 2013 i princip alla år producerats mer förnyelsebar el än vad kommunen som helhet förbrukar. Det motsvarar den produktion på ca 500 000 MWh per år varav drygt 450 000 MWh kommer från vindkraften.

Flera markbundna solcellsanläggningar har startat under 2024 vilket ger en avsevärt högre andel produktion. Från ca 6000 MWh (2021) till bedömt ca 26 000 MWh (2024) Tabellen nedan visar produktion av el i olika produktionsätt samt total elförbrukning i Vetlanda kommun under åren 2020 – 2024 plus fjärrvärmeproduktion.

Tabellen nedan syftar i första hand till att påvisa förhållandet mellan produktion och förbrukning.

Cirkulär ekonomi

Cirkulär ekonomi brukar beskrivas som en affärsmodell där vi minskar uttaget av främst ändliga resurser genom att produkter och råvaror designas för och återanvänds i nya former till nya användningsområden. På det sättet fortsätter produkten och råvaran att skapa värde i ett cirkulärt system. Utvecklingen av cirkulära affärsmodeller är helt avgörande för om vi ska kunna minska vårt klimatavtryck och samtidigt bibehålla en rimliga levnadsstandarder.

Bilden nedan från Naturskyddsföreningar beskriver modellen. Främst berör det hur och vad vi upphandlar och vår avfallshantering. Upphandlingsavdelningen beskriver sitt arbete i avsnittet verksamhetsrapporter.

Miljökommun Vetlanda – översiktsplanen

I nuvarande översiktsplan från 2010 finns målsättningar avseende de lokala miljöarbetet. Dokumentet har funnits sedan 2010 och absoluta huvuddelen av målen är uppnådda sedan ett antal år. Av den anledningen har undertecknad valt att inte göra någon redovisning i detta dokument. Hänvisar till miljöbokslut 2023.

Social hållbarhet

Fler i utbildning	Trend
Andelen barn 1–5 år inskrivna i förskola ökar	↗
Andelen i åk 9 behöriga till yrkesförberedande program (2024)	↘
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, hemkommun. (2024)	↘
Gymnasieelever med examen efter tre år i kommunala skolor. (2024)	↘
Personer i kommunalt aktivitetsansvar	↘

Att som ung människa gå ut i vuxenlivet men fullgjorda studieresultat är troligen den viktigaste framgångsfaktorn för ett bra liv där man själv får möjlighet att skapa sina förutsättningar utifrån intresse och behov. Det bidrar även till människor förmåga, vilja och engagemang i samhället i övrigt. För mer information hänvisar jag till BU:s förvaltningsrapport samt verksamhetsrapporten Bästa platsen för barn och unga.

Färre i utsatta hushåll	Trend
Trångboddhet	→
Invånare med låg ekonomisk standard	→
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd.	→
Arbetslöshet bland inrikes födda, 20–64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus, andel (%)	↘
Arbetslöshet bland utrikes födda, 20–64 år, befolkningens arbetsmarknadsstatus, andel (%)	↘

Att leva i utsatthet kan leda till stress som i sin tur påverkar hälsan negativt. Det påverkar barns förutsättningar för skolgång och social utveckling. Det påverkar sociala relationer inom familjen men också förmågan till social interaktion med omgivningen. Goda boendeförhållanden och ekonomiska förutsättningar påverkar möjligheterna till en rättvis och hälsosam samhällsmiljö för alla.

Integration med en inkludering där alla får plats och ges möjlighet att komma till sin rätt.	Trend
Valdeltagande i det valdistrikt som hade lägst andel röstande i senaste kommunvalet.	↘
Utrikes födda som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet	↘
Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20–64 år.	↗
Sysselsättningsgrad, utrikes födda 20–64 år, andel (%)	→
Kommunens arbete för att öka toleransen för människors olikheter fungerar bra.	↘
Man får möjlighet att vara den man är och leva det liv man vill leva	↗

Genom en aktiv integration och inkludering minskar fördomar och diskriminering och bidrar till en social sammanhållning. Människor kan utvecklas och bidra utifrån sina förmågor till ekonomisk tillväxt och fler välgrundade beslut när fler olikheter involveras i den demokratiska processen. Att ha egen försörjning är en viktig framgångsfaktor för ökad inkludering och känsla av delaktighet och sammanhang.

Ökad trygghet	Trend
Anmällda brott totalt, antal/100 000 inv.	↗
Anmällda våldsbrott,	↘
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel i %	↗
Invånare 16–84 år som utsatts för kränkande behandling eller bemötande	↗
Invånare 16–84 år som utsatts för våld eller hot om våld	↗
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	83,6

Ökad trygghet	Trend
Polisens närvaro i kommunen är bra, andel (%)	33,2
Responstid (tid från 112-samtal till första resurs är på plats) för räddningstjänst, mediantid i minuter	→

En upplevd trygg vardag är en grundförutsättning för människors välbefinnande och hälsa. Det i sin tur leder till minskad brottsbenägenhet, ökad social öppenhet och förbättrad livskvalité. Trygga människor bidrar i högre grad till ekonomisk tillväxt och minskar kostnader för korrigerande insatser inom till exempel sjukvård, socialtjänst och rättsväsende. För mer information om kommunens arbete se verksamhetsrapporten Brottsförebyggande arbete.

Ökad psykisk hälsa och god arbetsmiljö	Trend
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd,	
Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande	
Invånare med bra självskattad tandhälsa, andel (%)	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv. 7–20 år	↗
Medarbetarundersökningen – trivselindex (Vetlanda kommun som arbetsgivare)	↗
Hållbart medarbetarengagemang (HME) (Vetlanda kommun som arbetsgivare)	→
Livskvalitet - Kommunindex	61

Läser man statistiken får man bild av att invånare i Vetlanda kommun har en upplevd god hälsa och livskvalitet. Annan statistik visar också att ungefär hälften av alla sjukskrivningar är med anledning av psykisk ohälsa vilket inte är unikt för Vetlanda kommun. Frågan är hur vi möter den utmaningen i en framtid med ökad konkurrens om kompetens och arbetskraft? För mer information se Folkhälsobokslutet i avsnittet verksamhetsrapporter.

Ekonomisk hållbarhet

Resurshushållning med en god kommunal ekonomi i balans.	Trend
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index	→
Befolkningsförändring i antal invånare under senaste femårsperioden.	↘
Demografisk försörjningskvot	→
Sysselsatta invånare 20–65 år	→
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen. (2022)	↗
Arbetslöshet 18–24 år, öppet arbetslösa eller i aktivitetsstöd	↗

Ett positivt företagsklimat och utveckling av näringslivet är en av förutsättningarna för attraktivitet och en positiv befolkningsutveckling. Det tryggar kommunens skatteunderlag genom att människor ges möjlighet till försörjning och finner det attraktivt att leva, bo och verka i Vetlanda kommun. Avseende Vetlanda kommuns verksamhet och god ekonomisk hushållning hänvisas redovisningen av finansiella mål i Årsredovisning 2024.

Verksamhetsrapporter och särskilda insatser

Bevara biologisk mångfald och upplevelserik natur

En omfattande satsning har gjorts på Höglandsleden. Satsningen har gjorts i hela regionen med nya skyltar, anläggningar och markeringar. Fågeltornet vid Smedbälgen invigdes och det var ett välbesökt event.

I Brostugubäcken genomfördes ett biotopvårdsprojekt där bäcken fick ett mer slingrande lopp. Projektet är delvis finansierat genom LOVA-bidrag. Brostugubäcken har med sin grusbotten potential att hålla öring. Arten har tidigare funnits i bäcken.

Bild: Före – Brostugubäcken rinner rakt och utan variation genom landskapet.

Bild: Efter – Brostugubäcken slingrar sig fram förbi stenar och små höljor. Tidigare sträckning syns i kvarstående trädrad.

Våtmarksprojektet vid Brunnsgårds motionsspår slutfördes. Genom att utveckla dikessystemet så bidrar det ytterligare till vattenrening och flödesutjämning. Våtmarken och diken får flacka slänter och varierat djup. Projektet delfinansieras med LONA-medel.

Våtmarksprojekt har också startats av markägare med bidragsstöd genom kommunen. Kommunen stöttar upp i ansökan och markägarna genomför projektet självständigt i sin helhet. Genom att möjliggöra bidrag kan naturvårdsinsatser ske även utanför den kommunala regin. I Bäckaby pågår projekt med LONA-medel som kommunen har varit brevlåda för.

Genom Skogsstyrelsen har kommunen pluggat diken på 6 hektar torvmark i östra Brunnsgård. Detta bidrar till minskad klimatgasavgång och biologisk mångfald.

Hanna Karlsson

Naturvårdshandläggare

Kommunal energi- och klimatrådgivning

Vetlanda kommun har valt att samordna sin energi- och klimatrådgivning tillsammans med fem andra kommuner (Jönköping, Habo, Mullsjö, Sävsjö och Vaggeryds kommuner) i länet i en gemensam organisation, Energicentrum. Syftet är att säkerställa kompetens, kvalitet och kontinuitet. Vetlanda kommun erhåller stadsbidrag från Energimyndigheten som därmed också definierar uppdraget.

Målet är att nå våra målgrupper: privatpersoner, organisationer och företag med information och rådgivning kring frågor inom energi och klimat. All rådgivning är opartisk och kostnadsfri.

Energicentrum arbetar naturligt över kommungränserna i de sex samarbetskommunerna men också genom nätverk med Jönköpings läns övriga energi- och klimatrådgivare, Energikontor Norra Småland samt med Länsstyrelsen.

Energicentrums energi- och klimatrådgivningar har effekt på längre sikt då flera av rådsökanden står inför att energieffektivisera på olika sätt, byta energikälla eller satsa på förnybara energikällor. Effekten är svår att kvantifiera men är ett steg för målgrupperna att röra sig mot energieffektiva och klimatsmarta investeringar.

Under 2024 har energi- och klimatrådgivningen nått ut till 60 medborgare i Vetlanda kommun. Vilket motsvarar 12, 4 procent av Energicentrums totala antal rådgivningar viktat mot Vetlandas invånarantal. Viktat mot Energicentrums totala invånarantal i de sex samarbetskommunerna motsvarar det 12, 55 procent. Av de 60 rådgivningarna var 41 fysiska möten, 17 via telefon och 2 via mejl.

Under året besöktes 2 lanthandlare (företag) för råd om energieffektivisering i butik. Besöken gjordes i samarbete med Regional utveckling, genom ett projekt där lanthandlare även fick information om bidrag för olika energieffektiviserande åtgärder.

Energicentrum deltog även på Vetlandafesten och Smålands Trädgård under våren. Vid ett tillfälle gavs en föreläsning kring stödet för energieffektivisering i småhus. Vid 4 tillfällen har energirådgivning givits på Vetlanda bibliotek. Under beredskapsveckan deltog även energirådgivningen tillsammans med räddningstjänsten på Vetlanda torg för information kring energiberedskap samt att en föreläsning kring energiberedskap utfördes för företagare tillsammans med Nuvab.

Folkhälsa

Folkhälsobokslut Vetlanda kommun 2024

Prioriterade områden i det lokala folkhälsoarbetet

Det övergripande nationella målet för folkhälsopolitiken har ett tydligt fokus på jämlik hälsa. Målet är att folkhälsopolitiken ska skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Följande områden prioriteras i det lokala folkhälsoarbetet och beskrivs närmare i kommunens folkhälsopolicy. Områdena har tagits fram med hänsyn till lokala behov samt nationella och länsövergripande strategier för att uppnå en jämlik hälsa.

Nedan beskrivs kortfattat ett urval av aktiviteter som pågått eller tillkommit under året inom respektive område.

Barns och ungas uppväxtvillkor

Aktiviteter i urval genomförda under 2024

- Cope föräldrastödsutbildning i åldrarna 3–12 och 13–18
- Ett pilotprojekt med ett föräldraskapsprogram "Trygghetscirkeln" har genomförts på Stensåkra förskola.
- Ett samverkansavtal har slutits mellan Mödravården och Hälsocenter för att stötta blivande och nyblivna föräldrar med livsstilsrelaterad ohälsa
- Ett tiotal MHFA-utbildningar (första hjälpen till psykisk hälsa) har genomförts med deltagare från bland annat Barn och utbildningsförvaltningen.
- Ett arbete utifrån resultatet i Folkhälsoenkät ung har genomförts genom bland annat en workshop i samband med barn och utbildningsförvaltningens ledarforum för att ta fram särskilt angelägna områden att jobba vidare med i skolan.
- "Bästa platsen för barn och unga" med syfte att förbättra barn och ungas fysiska och psykiska hälsa samt öka andelen barn som avslutar grundskolan med godkända betyg. För mer detaljerad beskrivning av arbetet, se separat bokslut för Bästa platsen för barn och unga.

Äldres hälsa

Aktiviteter i urval genomförda under 2024

- Arbetet med att etablera nya träffpunkter har fortsatt och nu finns träffpunkter i samtliga kommundelar.
- Viss uppsökande verksamhet via vård och omsorg och hemsjukvården i syfte att motverka ofrivillig ensamhet.
- En övervägande del av "kunderna" som kommer till Hälsocenter är medelålders och äldre med olika typer av livsstilsrelaterad ohälsa. På Hälsocenter får man stöd i att jobba proaktivt med sina levnadsvanor för att förebygga en begynnande eller framtida ohälsa.
- Ett tiotal MHFA-utbildningar (första hjälpen till psykisk hälsa) har genomförts med deltagare från bland annat Vård och omsorgsförvaltningen

ANDTS (Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel)

Aktiviteter i urval genomförda under 2024

- Rena gym, antidopingarbete. En utställning har ambulerat på

samtliga gym (2023-början av 2024) med information om doping.

- En "gympärm" har tagits fram som stöd till gympersonal innehållande bl.a. avtal, information samt en checklista som skall gås igenom med kunden vid tecknande av nya gymkort.
- Stickprovskontrollerna som görs i Rena gym-arbetet har utökats till att även omfatta narkotikaprov.
- Narkotikamätningarna i avloppsvattnet som är en viktig del av kartläggningen av narkotikasituationen har genomfört vid tre reningsverk vid två tillfällen under året i syfte att se förekommande substanser samt trender och utveckling över tid.
- SMADIT. Pågår sedan tidigare. Ett arbete med att erbjuda de som ertappas med rattonykterhet eller drograttfylla hjälp och stöd via socialförvaltningens öppenvård. Arbetet har även kopplingar till kommunens och Polisens medborgarlöften.
- Informationsinsatser om ANDTS har genomförts i samtliga klasser åk 3 gymnasiet samt åk 8 i grundskolan. Utöver det har punktinsatser gjorts i vissa klasser.
- Fältarna arbetar uppsökande och i samarbete med skola, polis och fritidsverksamhet i kommunen. Det sker vid olika evenemang där det finns många ungdomar, men även vid föräldramöten och drogförebyggande aktiviteter i skolan.

Hälsocenter

Aktiviteter i urval genomförda under 2024

- Hälsocenter har haft ett stadigt ökande antal inskrivna och har under året nått det högsta hittills, ca 69 antal aktiva (117 totalt under 2024)
- Ett samverkansavtal har slutits mellan Mödravården och Hälsocenter för att stötta blivande och nyblivna föräldrar med livsstilsrelaterad ohälsa.
- Ett liknande samarbete har även inletts med Arbetsmarknadsenheten.
- Hälsocenter har tillkommit som ett fjärde prioriterat arbetsområde i Folkhälsopolicyn som reviderades under 2024.
- Under året har Hälsocenter fått en projektansökan beviljad via Höglandets samordningsförbund gällande förrehabiliterande insatser. Projektet motsvarar 50% av en heltidstjänst under ett år, och det finns en tydlig förväntan på att parterna jobbar aktivt för att finna en långsiktig finansiering efter projekttidens slut. En rekryteringsprocess har genomförts och en ny Hälsocoach har anställts som börjar sin anställning i januari 2025.

Övrigt med betydelse för arbetet.

Styrgruppen för bästa platsen har tillika blivit styrgrupp för folkhälsoarbetet.

Kommunens folkhälsopolicy har reviderats under hösten. Hälsocenter har lagts till som ett fjärde prioriterat arbetsområde, samt kapitel om sociala investeringar, kopplingar till hållbarhetsmålen samt förtydliganden kring styrning och uppföljning.

Förebyggande insatser är lönsamma

Det finns mycket att vinna på förebyggande hälsoarbete. Mår människor bra så ökar förutsättningarna för att man ska kunna prestera bra på jobbet eller i skolan och samtidigt få

vara långsiktigt hållbar. Att sätta hälsan i fokus är en lönsam investering. Som chef, arbetsgivare, kommun och samhälle har vi mycket att vinna på att arbeta mer förebyggande. Man kan jämföra det med att förebygga bränder genom att installera brandvarnare, som upptäcker faran i tid. På samma sätt går det att fånga upp tidiga tecken hos människor som inte mår bra för att i ett tidigt skede göra något åt det genom förebyggande insatser. Då ökar chanserna att vi på sikt kan undvika höga kostnader för till exempel sjukskrivningar. Det skapar också förutsättningar för att fler skall kunna bidra och delta i samhället. När någon är sjukskriven går ett ekonomiskt värde förlorat, inte bara för individen utan även för samhället i form t.ex. uteblivna skatteintäkter och konsumtion. När många är sjukskrivna påverkar det inte bara kommunens möjligheter att marknadsföra sig som en konkurrenskraftig och attraktiv kommun, utan det påverkar också den samhällsutveckling vi vill ha i kommunen. 2023 var kostnaden för längre perioder av sjukskrivning (längre än 14 dagar) i Vetlanda 211 miljoner kronor, varav den psykiska ohälsan stod för 97 miljoner kronor¹. En minskning av den totala andelen sjukskrivningar med en tredjedel skulle innebära en samhällsvinst på 70 miljoner.

- En satsning på hälsa är ingen kostnad, det är en investering och är kopplat till en långsiktigt god ekonomi.

Uppföljning av Folkhälsoarbetet

Folkhälsoarbetet är ett långsiktigt strategiskt arbete som oftast mer än något annat handlar om att skapa samhällsliga förutsättningar för en positiv hälsoutveckling i befolkningen. Därför är det också ofta svårt att mäta effekten av olika insatser inom folkhälsoområdet på kort sikt.

Preventionsparadoxen innebär att en intervention på befolkningsnivå får större effekt än en på riskgrupp-nivå (det är bättre att många ändrar sitt beteende lite än att några få ändrar det mycket). Men sant är också att området är komplext och att människors hälsa även påverkas av olika yttre "omvärldsfaktorer" som är svåra att påverka eller förändra. Därför kan det ibland vara svårt att veta exakt vilka faktorer som har påverkat utfallet positivt eller negativt, och man kan heller inte veta hur utvecklingen sett ut om man avstått en främjande eller förebyggande insats.

Uppföljningen består i huvudsak av kontinuerlig uppföljning och kartläggning av trender och utveckling inom ovan nämnda områden via till exempel Kolada, Folkhälsoenkät ung, narkotikamätningar och uppföljning av olika löpande verksamheter, och rapporteras regelbundet till styrgruppen för folkhälsa samt berörda verksamheter.

Folkhälsoaspekten bör integreras i ordinarie styrning och ledning i den egna organisationen, och även beaktas i alla politiska beslut som på olika sätt berör människor som bor, lever och verkar i vår kommun.

Långsiktighet, kontinuitet, samverkan och uthållighet bör vara ledord i folkhälsoarbetet.

¹ Skandia. Hur är läget i Sverige? – Samhällsförlusten av längre sjukskrivningar, februari 2024

Bästa platsen för Barn och unga

Bakgrund och mål

Utvecklingsarbetet *Vetlanda - Bästa platsen för barn och unga* har pågått sedan hösten 2022. Utvecklingsarbetet inleddes i projektform med syftet att jobba förvaltningsövergripande för att förbättra barn och ungas hälsa i Vetlanda samt att öka andelen barn som avslutar grundskolan med godkända betyg. Ett mål är även att barns möjlighet till delaktighet ska öka. Sedan 1 januari 2024 är Bästa platsen ett permanent strategiskt arbetssätt i Vetlanda kommun.

Bästa platsen är både ett strategiskt och ett verksamhetsnära utvecklingsarbete med ambitionen att tillgodose barns rättigheter enligt Barnkonventionen. Vi behöver bli mer proaktiva i relation till barns hälsa och utveckling. Vi behöver främja barns hälsa och bli bättre på att så tidigt som möjligt upptäcka de barn och unga som riskerar sämre fysisk hälsa, psykisk hälsa eller riskerar att inte nå skolans mål. Vi som kommun behöver också utveckla vår förmåga att samverka internt men även externt med olika samhällsaktörer och civilsamhället för att främja barns hälsa och utveckling. Vår förmåga att samverka med barn och deras föräldrar behöver också öka.

Genomförda insatser och uppnådda/bedömda effekter

Under 2024 har mycket gjorts inom Bästa platsen både på den strategiska nivån och den verksamhetsnära nivån. Barns utveckling påverkas av många faktorer inte minst barns socioekonomiska situation. Området Upplanda (Stensåkra och Kantarellen) har stora socioekonomiska utmaningar är därför ett särskilt fokusområde inom Bästa platsen. Området genererar särskilda statsbidrag som fördelats inom bästa platsen.

Nedan följer ett urval av aktiviteter inom Bästa platsen som genomförts under 2025.

Aktivitet	Beskrivning	Uppnådda/bedömda effekter
Välbefinnandehjul inspirerat av Skottlandsmodellen	En arbetsgrupp från förskolan och familjecentralen presenterade ett Vetlandahjul februari 2024.	Syftet med hjulet är att få gemensam förståelse för barns behov för att må bra och utvecklas. Beslut om införande behöver fattas.
Barnkonsekvensanalys kopplat till ny socialtjänstlag	En kommunövergripande barnkonsekvensanalys har genomförts inför omställning till ny socialtjänstlag med stöd av SKR under våren 2024.	- Fått en gemensamt framtagna nuläges och behovsanalys. - Ca 150 barn involverades. - Drygt 30 förslag på åtgärder presenteras.
Förvaltningsövergripande samverkansdag 30 april 2024	Tema; Barns utveckling, risk- och skyddsfaktorer och samverkan	135 deltagare från 4 olika förvaltningar. Ökad gemensam kunskap om barns utveckling och samverkan.
Föräldraskapsstöd	Under 2024 har föräldraskapsstödet utvecklats med hjälp av statsbidrag.	- Flera verksamheter har utbildat sin personal i metoden vägledande samspel. - Gruppleddare för COPE har utbildats.
Pilotprojekt Trygghetscirkeln på Stensåkra förskola	Prova att använda förskolan som arena för föräldrastödsprogrammet	- Genomfört 3 omgångar. - Ca 20 föräldrar med utländskbakgrund har genomfört programmet.

	Trygghetscirkeln för nå ny grupp av föräldrar.	- Föräldrarna mycket nöjda.
Fältarna har ändrat sina arbetstider och arbetssätt.	Syfte att var mer tillgänglig för ungdomar och föräldrar efter kontorstid.	- Börjat med "Öppet hus/drop in" för ungdomar. - Bygger även relationer med föräldrar.
Fokusområde Kantarellen/Stensåkra	Aktiviteter som syftar till bättre skolresultat, ökat tillit till samhället inklusive socialtjänsten har genomförts.	- Ökat antal barn som går på Rädda barnens läxhjälp - Fler riktade hembesök från familjecentralen.
Ungdomsrådet	Ungdomsrådet har under 2024 träffats regelbundet. De har deltagit i planering av Vetlandafesten, påverkat matsedeln i skolan. Haft dialog med politiker.	- Ungdomsrådet används mer och mer av förvaltningarna. - Ungdomarnas åsikter har påverkat beslut. Till exempel bokning av artist till Vetlandafesten.

Nedanstående fyra tabeller beskriver fyra målområden, aktuell status och utvecklingstrend.

Mål – skola		2022	2023	2024	Trend
Behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram	Pojkar	79 %	76 %	74 %	
	Flickor	83 %	82 %	78 %	
	Antal ej behöriga		51	80	

Mål – förbättrad psykisk hälsa		2020	2023	Trend
Psykosomatiska besvär - två eller fler psykiska eller somatiska besvär mer än en gång i veckan, de senaste sex månaderna (åk 9, andel)	Pojkar	18 %	33 %	
	Flickor	49 %	56 %	

Mål – förbättrad fysisk hälsa		2020	2023	Trend
Fysisk aktivitet - tränar minst 30 minuter 2–3 gånger per vecka (åk 9, andel)	Pojkar	81 %	81 %	
	Flickor	66 %	63 %	

Mål - Skapa fler forum för barns delaktighet	2023	2024	Trend
Vilka forum har startats?	Ungdomsrådet startade	Kulturskolans elevdialoggrupp startade	

Anders Dahlén

Utvecklingsstrateg

Stärka individen genom samverkan och inkludering

Högländets Samordningsförbund, HSF

Vetlanda Kommun är medlem i Högländets Samordningsförbund.

Högländets Samordningsförbund möjliggör finansiell samordning mellan de 4 samhällsaktörerna; Vetlanda kommun (tillsammans med övriga 5 kommuner på Högländet), Region Jönköpings län, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Genom att varje part betalar in medlemsbidrag görs satsningar där resurserna används på ett mer effektivt och ändamålsenligt sätt för att komma aktörernas gemensamma målgruppen till godo.

Målgruppen är ”personer i förvärvsaktiv ålder (16–66 år) som på grund av medicinska, psykiska, sociala- och/eller arbetsmarknadsrelaterade svårigheter är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från minst två av aktörerna inom samordningsförbundet”.

För 2024 betalade Vetlanda kommun 483.600 kr i medlemsavgift till Högländets Samordningsförbund. Dessa medel bidrog till finansiering av:

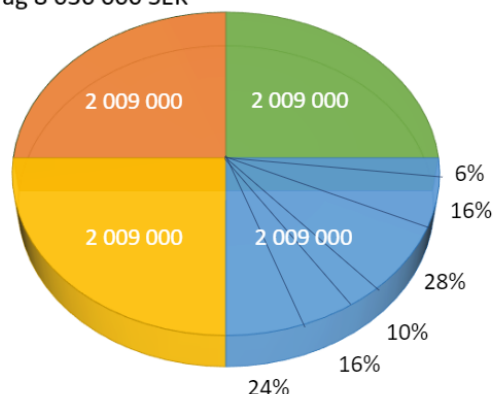
- 150 % tjänst inom insatsen ”SE-Högländet”, som består av 30 öronmärkta platser för målgruppen att få stöd mot arbete, studier och egen försörjning.
- 50 % tjänst Samverkanskoordinator med uppdrag att driva ”Samverk Vetlanda”. Samverkans forum på strukturell nivå med fokus på den gemensamma målgruppen där alla 4 parter är delaktiga.
- HSF Styrelse fattade beslut om ”ny verksamhet” under 2024, som består i att stärka upp Hälsocenter i alla Högländs-kommunerna med 245 000 kr vardera. Beviljade medel måste användas inom 2024/2025. Tack vare dessa medel har en utökat tjänst på 50% kunnat anställas på Hälsocenter i Vetlanda. Tjänsten startar januari 2025 och pågår 12 månader. Under tiden jobbas för fortsatta finansiella lösningar internt i Vetlanda kommun.
- Utöver finansiering av tjänster anordnar HSF föreläsningar och erbjuder träffar över aktörsgränser löpande under året.

Bild (från 2023) som visar finansieringsfördelningen och insatser:

Verksamhetens intäkter	8 169 803 SEK
varav medlemsbidrag	8 036 000 SEK
(kostnads)Budget	8 054 000 SEK
Utfall	7 745 914 SEK
Resultat	308 086 SEK

Fördelning budget 2023

- 55 % individinriktade insatser
- 25 % strukturövergripande insatser
- 15 % administration
- 5% ny verksamhet

Samordning kring individen ger Kompetensförsörjning och Tillhörighet

Samverkan mellan förvaltningar inom Vetlanda kommun och Arbetsförmedlingen.

Mellan okt 2022 och okt 2024 har utvecklingsprojektet SiKT ägt rum finansierad av Kommunstyrelsens utvecklingsfond. Projektet drivs inom ramen för den Lokala överenskommelsen (nov 2020) som upprättats mellan Vetlanda Kommun och Arbetsförmedlingen. Inom Vetlanda kommun består projektgruppen av medarbetare från Vetlanda Lärcentrum, Rekryteringsenheten och Arbetsmarknadsenheten. Viktiga samarbetspartners är kommunen som arbetsgivare och Arbetsförmedlingen.

Utmaningen som ligger till grund är svårigheten att rekrytera inom flera av kommunens enheter i kombination med ökande långtidsarbetslöshet och höga kostnader för försörjningsstöd.

Resultat:

Beviljade medel 2,5 miljoner.

34 individer har fått ta del av stödinsatserna
 20 har deltagit på kurs hos Vetlanda Lärcentrum
 23 har fått anställning som avlastar i verksamheterna
 46 barn får se sin förälder gå till jobbet

Anställningarna har genererat följande:

1,7 miljoner i skatteintäkter
 1,3 miljoner i uteblivet försörjningsstöd
 4,6 miljoner i statlig subventionerat anställningsstöd

Arbetet i SiKT grundar sig i forskning inom området arbetsmarknad och Svenska för Invandrare (SFI) samt tidigare erfarenheter både från Vetlanda kommun och andra goda exempel i riket.

I korta drag kan utvecklingsprojektet förklaras genom följande insatser:

- **Ny tjänst som "Servicebiträde"** inom 2 förvaltningar (VO och KLF – Måltidsservice) genom identifiering av differentierade arbetsuppgifter.
- **Identifiering av målgrupp;** prioritering av långtidsarbetslösa inom försörjningsstöd som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen och har rätt till lönestöd, samt personer med funktionsvariationer.
- **Alternativ rekryteringsprocess;** en möjlighet när verksamheter har behov i sin verksamhet, och utrymme att ge handledning. Vi matchar aktuella individer mot behov på arbetsplats och erbjuder stöd.
- **Stödinsatser riktat mot arbetsgivare;** stöd, vägledning i anställningsprocess och utbildning och utifrån behov kopplat till att ta emot långtidsarbetsökande.
- **Stödinsatser riktat mot individ;** kurs hos Vetlanda Lärcentrum med fokus på kommunikation och arbetsmarknad. Individuellt stöd från coach och SFI-lärare.
- **Långsiktighet är målet;** vi jobbar för hållbara, långsiktiga anställningar som gynnar både individen och arbetsplatsen.

I december 2024 ställde Kommunstyrelsens arbetsutskott sig bakom en fortsättning av arbetssättet i SiKT, formellt beslut väntas tas i Kommunstyrelsen i februari 2025. Utmaningen med långsiktighet kommer jobbas vidare med inom budgetberedningen under 2025.

Segregerad Arbetsmarknad – uppmärksammas samhällsutmaning

Vetlanda kommun har tillsammans med Sävsjö kommun under året påbörjat ett samarbete med Länsstyrelsen och format en projektgrupp med fokus på samhällsutmaningen ”segregerad arbetsmarknad”.

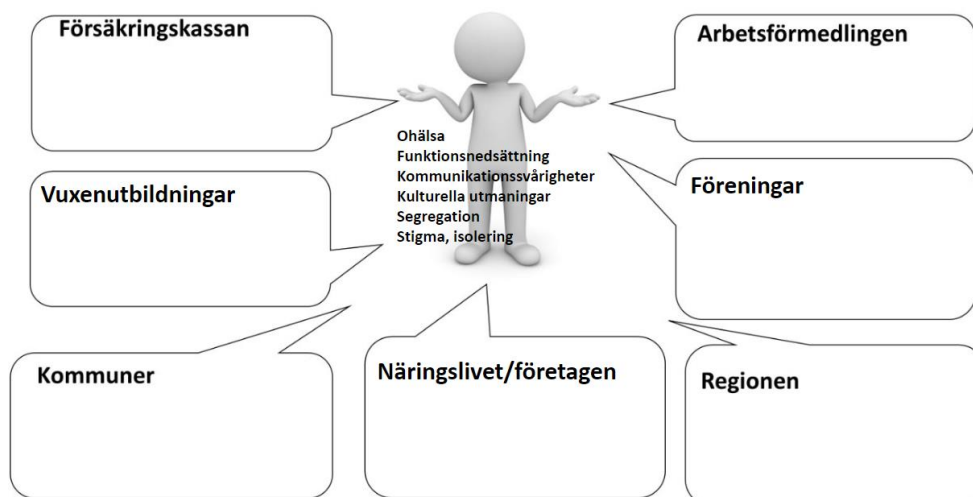
Problemställningen presenterades på ”Det enande mötet” med alla länets Kommunstyrelses ordföranden, och resulterade i en projektgrupp som träffades för första gången i slutet av november. 18 medarbetare från 6 av länets kommuner deltog tillsammans med representanter från Region Jönköpings län, Kommunal utveckling, Arbetsförmedlingen, Coompanion i Jönköpings län, Jönköping University och Länsstyrelsen.

Samhällsutmaningen kan beskrivas som följande:

Strukturella barriärer håller många människor fast i ett bidragsberoende och försvårar deras övergång till självförsörjning och bättre hälsa.

Projektets case fokuserar på utrikes födda personer som, på grund av psykisk/fysisk ohälsa eller funktionsnedsättning hamnar i ett långvarigt utanförskap med ökat risk för fattigdom och social utsatthet. Dessa individer står inför en rad komplexa utmaningar och bär ofta ett stort eget ansvar för att samordna sina kontakter med olika myndigheter och aktörer. Brister i språklig och kommunikativ förmåga försvårar ytterligare deras möjlighet att interagera med samhället och att få den hjälp de behöver för att bygga de nätverk som ofta är avgörande för att hitta arbete. Samhällets oförmåga att kunna bemöta individen utifrån deras behov och ge det stöd individen har rätt till och är i behov av, resulterar i en form av diskriminering.

Projektgruppen kommer fortsätta träffas och jobba under 2025 med mål att arbeta fram en process/modell för att korta vägen, minska lidandet samt ta vara på och vidareutveckla fungerande arbetssätt och metoder för att målgruppen ska nå integrering på arbetsmarknaden och i samhället.

Annika Synnes Lindberg
Samverkanskoordinator

Brottsförebyggande arbete

Vetlanda kommun har utifrån Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ett övergripande mål att kommunen ska upplevas som trygg och säker.

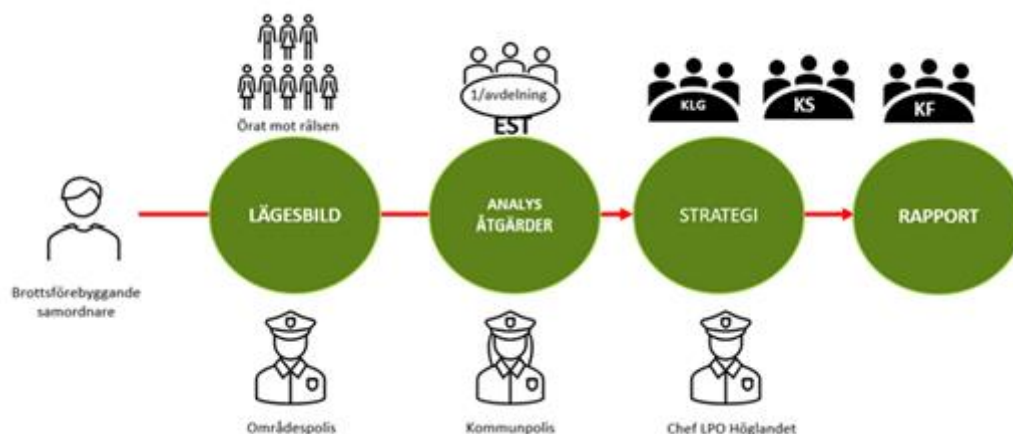
Insatser och annat arbete under 2024

Organisation och genomförande

Utifrån lagstiftningen leds och samordnas det brottsförebyggande arbetet av en brottsförebyggande samordnare och arbetet planeras och genomförs inom Vetlanda Trygghet (EST), som består av kommunala representanter, lokalpolisen och andra samverkansparter. På sikt kommer även Vetlanda civilsamhälle och dess invånare i alla åldrar, engageras mer aktivt i det förebyggande arbetet.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande är organiserat enligt följande:

- **Lägesbild** - representanter från kommunala verksamheter, de med örat närmast rälser, rapporterar kontinuerligt om händelser och underrättelser viktiga för det brottsförebyggande arbetet via GIS-karta samt träffas vid digitala rapporteringsmöten varannan vecka för att dela med sig av information samt besluta om direkta åtgärder mot de uppkomna problemen. Polisen deltar vid behov.
- **Analys och åtgärder** - gruppen lyfter med övergripande problem och genom bland annat orsaksanalyser och beslutar om olika åtgärder såväl inom respektive verksamhet som i intern/extern samverkan. Grupper följer även upp pågående arbete. Polisen deltar.
- **Strategi** - större strategiska åtgärder som kräver personella eller större ekonomiska resurser hanteras av Strategiska rådet där kommun- och polisledningen ingår. Polisen deltar.

Bilden beskriver hur det brottsförebyggande och trygghetsskapande är organiserat.

Allt arbete dokumenteras, följs upp och resultatet rapporteras till den kommunala tjänstemanna- och politiska ledningen, kommunstyrelsen (KS) samt kommunens folkvalda representanter i kommunfullmäktige (KF).

Samverkan

Samverkansöverenskommelser tecknas med externa parter, varav Polisen är en viktig samverkanspart. Överenskommelsen med Polisen gäller för perioden 2025–2029.

- **Kartläggning och årlig åtgärdsplan**

En kartläggning med en beskrivning över brott och otrygghet samt risk- och skyddsfaktorer är framtagen och presenterad för kommunstyrelsen. Den justeras årligen och ligger till grund för det förebyggande arbetet som beskrivs i en årlig åtgärdsplan. Under 2025 är den indelad i fem fokusområden:

- Skydda barn och unga från att hamna i utanförskap, kriminalitet och missbruk
- Verka för trygga miljöer inomhus och utomhus
- Öka allmänhetens kunskap om hur de kan förebygga brott
- Arbeta för en säker och trygg trafikmiljö
- Utveckla samverkan med närings- och föreningsliv

Resultat

Under senare halvan av 2024 organiserades det brottsförebyggande arbetet utifrån gällande lagstiftning. Arbetet strukturerades och renodlades och ett flertal större insatser är påbörjade. Bland annat införandet av SSPF ⁶ - ett brotts- och drogförebyggande arbete i samverkan kring enskilda individer utifrån en fast struktur.

Tommy Jonasson

Brottsförebyggande samordnare

Måltidsservice

Utifrån målet Hållbart i alla led arbetar måltidsservice med två stora punkter.

- Minska matsvinnet
- Öka mängden grönsaker i måltiden

Matsvinn

Måltidsservice arbetar aktivt med att minska matsvinnet, det är stora kostnader att slänga mat som är processad i många olika led. För att jämföra och kontrollera hur mycket vi slänger så mäter vi matsvinnet i kommunens alla kök två gånger per år.

Tallriksvinnet, det som slängs från tallriken är mellan 19 - 22 g per person de senaste åren och de som slänger absolut mest är högstadieskolor och gymnasiet. Faktorer som påverkar detta är

⁶ Fotnot: SSPF står för Skola, Socialtjänst, Polisen och Fritid

lunchschema, måltidsmiljön och långa köer, eleverna tar till sig mer mat än de orkar äta upp och sedan slänger pga. långa köer och svårt med sittplatser vissa tider under lunchen.

Kantinsvinnet är den mat som blir över i serveringen efter att alla har ätit. Här arbetar kökspersonalen med att minska ner serveringskärnen till de elever som kommer sent för att minska matsvinnet. Här kan viss mat numera tas tillvara, som varit i serveringen, tex sallader, såser, potatismos osv. som används till främst matbröd. Det kallar vi räddad mat som ligger mellan 85 – 145 g per dag, bra att vi kan rädda mat från att bli matsvinn, samtidigt som mängden räddad mat inte ska vara för stor för då har vi producerat för mycket, en balansgång.

Vid de senaste mätningarna visar det att totalt i kommunen slänger vi ca 10 % av den tillagade maten när vi gjort de åtgärder vi gör med bland annat återanvänder från serveringen samt säljer matlådor till anställd personal.

I äldreomsorgen arbetas det en del med matsvinn vilket är lite svårare att hantera för ofta skickar vi måltiderna till en avdelning som ska servera måltiden till de äldre. Här påverkar måendet, matlusten och miljön mycket och kan vara svårt att hantera vid de olika måltiderna så att rätt mängd mat skickas och äts upp. En bra dialog mellan köket och avdelningen underlättar detta arbete enormt och kan också hålla nere mängden matsvinn.

Öka mängden grönsaker i måltiden

Utifrån Livsmedelsverkets rekommendationer att minska det röda köttet samt att öka grönsakerna arbetar måltidsservice i denna riktning. Uppdraget är att främja en hälsosam livsstil med bra matvanor. Uppdraget är att minska det röda köttet, inte ta bort det utan antingen minska antal dagar det serveras eller dryga ut det när det serveras. När menyn planeras försöker vi testa olika sätt att hantera detta. En dialog med ungdomsrådet sker inför varje ny meny och de kan tycka till och komma med åsikter om menyn och hur vi ska få ut information om vad som gäller.

I skolan serveras alltid ett vegetariskt alternativ som står först på menyn, vi har också alltid 5 - 7 sallader som serveras först i serveringslinen för att uppmärksamma att det finns flera olika sorter att fylla tallriken med innan huvudrätten serveras. För att öka mängden bönor och linser i måltiden testas olika recept med små mängder av dessa baljväxter som mixas ner i tex köttfärssås, lasagne och liknande produkter, vilket fungerat på ett bra sätt. Att servera 2 helt vegetariska maträtter på en och samma dag är inte så populärt, då andra alternativ testas för att öka den totala mängden grönsaker.

Enligt Livsmedelsverket äts det för lite fibrer, för lite grönsaker och för mycket kött, vilket är vårt uppdrag att hjälpa till att ändra på. Ändringen av elevernas kost gör vi inte själva men med bra samverkan med förskola och skola kommer detta fungera på ett bra sätt.

Upphandling

Hållbarhetskrav

Hållbarhetskrav ställs utifrån de av politiken antagna dokumenten Policy för hållbar utveckling i Vetlanda kommun samt riktlinje för "Miljöanpassad upphandling".

Genom att ställa hållbarhetskrav i upphandlingar kan offentlig sektor bidra till att miljö kvalitetsmålen nås.

Vetlanda kommuns policy för miljöanpassad upphandling innehåller bland annat texten "Genom att göra miljömässigt hållbara inköp kan vi minska belastningen på miljön betydligt. Miljöanpassade upphandlingar är därför ett viktigt verktyg för att nå hållbar utveckling. Genom att ställa miljökrav i upphandlingar ska Vetlanda kommun bidra till att nå målen och hållbar utveckling."

Vidare ska i enlighet med kommunstyrelsens beslut kommunen även ställa sociala och etiska krav i de upphandlingar där detta är lämpligt.

Upphandlingsavdelningen tillämpar Upphandlingsmyndighetens kriterier inom miljö och socialt hållbar upphandling, vilka finns tillgängliga i myndighetens databas. Kriterierna finns i olika nivåer för ett flertal produktområden som omfattar 1000-tals produkter och tjänster.

Upphandlings mål

I de upphandlingar där det är lämpligt ska vi tänka cirkulärt. Vi ska hitta fokusområden där det är lämpligt att återbruka, renovera mm. Vi ska hitta upphandlingsformer samt samarbetsformer med fokus på återbruk.

I de upphandlingar där det är lämpligt tar vi hänsyn till miljö och klimat. Vi ska arbeta mer aktivt för att följa upp de krav som vi ställer i ett avtal och hitta olika metoder för uppföljning.

I de upphandlingar där det är lämpligt ska vi tänka på social hänsyn. Vi ska arbeta mer aktivt för att följa upp de sociala krav som vi ställer i ett avtal och hitta olika metoder för uppföljning.

Genomfört under 2024

Gemensam Checklista för hållbarhetskrav vid upphandling i Vetlanda kommun (gemensamt på Höglandet)

1. Syfte och mål:

- **Mål:** Underlätta hållbara upphandlingar som bidrar till kommunens hållbarhetsarbete.
- **Agenda 2030:** Stödjer flera globala mål, inklusive mål 12 (Hållbar konsumtion och produktion) och mål 13 (Bekämpa klimatförändringarna).

2. Relevans och kostnad:

- **Beskrivning:** Hållbarhetskrav ska inte medföra orimliga kostnader eller förseningar.
- **Agenda 2030:** Främjar mål 8 (Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt) genom att balansera kostnadseffektivitet och hållbarhet.

3. Dimensioner av hållbarhet:

- **Miljömässig hållbarhet:** Fokus på fossilfri omställning, cirkulär ekonomi och giftfri miljö.
- **Social hållbarhet:** Främjar mänskliga rättigheter, sysselsättning och social integration.
- **Ekonomisk hållbarhet:** Effektiv användning av skattemedel, sund konkurrens och ekonomisk tillväxt.
- **Agenda 2030:** Stödjer mål 3 (Hälsa och välbefinnande), mål 8 (Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt), och mål 12 (Hållbar konsumtion och produktion).

Genom att följa denna checklista kan kommunen bidra till en hållbar utveckling och uppnå flera av Agenda 2030:s globala mål.

Effekt: Kunskap, används som del i kommunens upphandlingsmall när ny upphandling ska genomföras.

Möbelrenovering

Avtal för möbelrenovering är tecknat med två Vetlandaföretag med implementering under 2024.

Avtalet omfattar Möbelrenovering & Återbruk vilket innebär: omklädsel och stoppning av möbler, trä- och lackarbeten, tvätt av textilmöbler samt enklare renoveringar.

Jörgen Frej

Upphandlingschef

Förvaltningsrapporter

I följande rapporter beskriver respektive förvaltning sitt arbete inom riktningen Den hållbart växande kommunen och målet Hållbart i alla led.

Barn – och utbildningsförvaltningen

God utbildning

Barn- och utbildningsnämnden fokuserar på agenda 2030 och mål 4 God utbildning.

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Trots det beräknas fortfarande 774 miljoner människor i världen inte kunna skriva och läsa, varav två tredjedelar är kvinnor. Forskning visar att inkluderande utbildning av god kvalitet för alla är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämställdhet i varje samhälle. (Delmål 4 agenda 2030)

Ur social- och ekonomisk hållbarhet har barn- och utbildningsförvaltningen arbetat utifrån en föränderlig värld. Samtliga verksamheter befinner sig i ett fortsatt högt förändringstempo som kräver kontinuerliga anpassningar av organisationen. En sjunkande befolkningsprognos, med färre barn och elever, skapar ökade krav på förändringar, kompetensförsörjning och ekonomisk planering.

Mål

I Vetlanda kommun möter alla barn och elever en likvärdig utbildning av hög kvalitet som ger dem goda möjligheter att tillägna sig, fördjupa och tillämpa kunskaper och värden samt att få en god grund för yrkesverksamhet, fortsatta studier och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Aktiviteter som gjorts under året för att bidra till måluppfyllelsen.

1. Verksamheterna har under året arbetat med att utveckla samsyn och arbetsmetoder för att stärka trygghet och studiero. Detta har varit ett utvecklingsområde för några enskilda enheter och inskrivet i deras åtagandeplaner. Det finns fortfarande behov att arbeta med frågan.
2. Vuxenutbildningen beskriver utmaningar med ökad förekomsten av fusk, vilket påverkar de rättsliga processer vid betygssättning och rättvis bedömning. Både personalens arbetstillfredsställelse och undervisningens kvalitet men också möjlighet till trygghet och studiero.
3. Förvaltningen har för att bättre kunna möta behoven av en likvärdig utbildning gjort en omorganisation med en ny enhet, kvalitet och utvecklingsenheten. Kvalitets- och utvecklingsenheten driver strategiskt arbete för att kontinuerligt utveckla verksamhetens kvalitet genom analyser, planering och implementering av förbättringsinitiativ. Omorganisationen är svår att se effekter av nu då den är under uppbyggnad.
4. Ett nytt systematiskt kvalitetsarbete är framtaget och implementeras. Effekter som kan identifieras är att huvudmannen har större insikter om hur enskilda enheters styrkor och utmaningar. Vilket leder till att resurser kan riktas där det som mest behövs.
5. Påbörjat arbete med att strategiskt och långsiktigt planera för att säkerställa en god beredskap. Kommunen behöver beakta både nationella riktlinjer och lokala behov för att skapa en trygg och säker miljö för alla invånare. Här kan ännu inte effekter ses då

arbetet är i sin början.

6. Förvaltningen har påbörjat att se över förskole- och grundskoleorganisationerna för att möta det minskade barn och elevantalet.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis arbetar Barn- och utbildningsnämnden aktivt för att uppnå Mål 4 i Agenda 2030, "God utbildning för alla", genom att säkerställa en likvärdig utbildning av hög kvalitet för alla barn och elever. Genom att anpassa verksamheterna till en föränderlig värld och genomföra omorganisationer och strategiska initiativ, strävar barn- och utbildningsnämnden efter att möta både sociala och ekonomiska hållbarhetsmål. Det arbete som påbörjats, såsom stärkt trygghet och studiero, förbättrat kvalitetsarbete och långsiktig planering för en trygg och säker miljö, lägger grunden för en hållbar och inkluderande utbildning för alla, trots de utmaningar som en minskande befolkning och förändrade behov medför. Effekterna av dessa åtgärder kommer fortsätta att utvecklas och synliggöras under kommande år.

Bild: Barn som funderar

Kultur- och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen har under 2024 arbetat brett med social hållbarhet vilken i många fall har flera olika dimensioner. Barn och unga är en prioriterad målgrupp och dem har vi haft i fokus i alla verksamheter.

Ett exempel är lovsimskolan för elever som inte klarat av att lära sig simma under terminen, en verksamhet som bedrivits tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen. Att kunna simma innebär att man kan roa sig i vatten och träna i vatten och att slippa det stigma det kan innebära att inte kunna simma. En och samma insats ger alltså individen fler möjligheter att roa sig med familj och kamrater, fler möjligheter att träna allsidigt och ett ökat självförtroende och en förbättrad självbild.

Spontan idrott och rörelse utan tävlingsinslag kan många åstadkomma på egen hand. En hjälp på traven har fritidsgården Vattenverket gett att tillhandahålla utrustning för lek och spel som gått att utöva i fritidsgården eller i dess närhet. Vattenverket har också haft ledarledd spontanidrott i Hövdingen på eftermiddagstid. Detta har lett till att också barn och ungdomar som kanske inte är aktiva i en idrottsförening har inspirerats att röra på sig.

Ett dilemma för barn och ungdomar kan vara att deras föräldrar inte riktigt klarar av sin föräldraroll, vilket kan bero på exempelvis att man är uppvuxen i en annan kultur och inte vet vad som förväntas av en förälder i Sverige eller att barnet har ett utåtagerande beteende som man inte vet hur man ska hantera. Vattenverket har engagerat sig i att driva en föräldrautbildning för tonårsföräldrar inom konceptet COPE (Community Parent Education). Uppstarten skedde tillsammans med socialförvaltningen men kommer att drivas vidare i egen regi under 2025. Vid första kursen under hösten deltog tolv föräldrar.

Museet och biblioteket har erbjudit många gratisaktiviteter under året. På museet är skaparverkstan alltid öppen under museets ordinarie öppettider, och det har hänt att föräldrar förklarat att de är så glada över verksamheten eftersom de inte har råd med aktiviteter som kostar pengar.

Biblioteket har fortsatt att erbjuda förskolorna ett så kallat förskolebibliotek. Förskolebibliotek är boklådor där innehållet byts varje termin. Böckerna kan smidigt lånas av föräldrar när de hämtar sina barn på förskolan vilket gör att även familjer som av olika anledningar inte besöker bibliotek och bokbuss kan inspireras till boklån och högläsning, som är en nödvändighet för att barn ska utveckla ett rikt ordförråd. Under året etablerades fem förskolebibliotek och vid utgången av 2024 hade 16 av de 23 förskolorna ett bibliotek.

En liknande satsning mot familjehemsplacerade barn är Letterbox Club, som drivs tillsammans med socialförvaltningen. Här är målet att främja läsning för familjehemsplacerade barn och för barn i familjer med långvarigt försörjningsstöd. 39 barn var inskrivna i satsningen som var helt ny 2024.

Stewe Jonsson

Kultur/Fritidschef

Miljö- och byggförvaltningen

Mål

Miljö- och byggförvaltningens arbete består främst av granskningen av efterlevnad av lagar och förordningar samt att ge rådgivning och information till verksamhetsutövare och kommuninvånare. Dialogen utvecklas för att informera om tillsynens resultat och framtida krav. Målet är att främja ett ekologiskt och socialt hållbart Vetlanda.

Genomförda insatser

Förvaltningen arbetar aktivt för hållbarhet genom hela byggprocessen. Nya byggnader ska vara energieffektiva och detta säkerställs genom energideklarationer, lufttätningsmätningar och tillsyn av ventilation och uppvärmning.

Inom biologisk mångfald har förvaltningen genomfört informationsinsatser för att minska spridningen av invasiva arter samt gjort tillsyn på lantbruk och avloppsanläggningar för att minska läckage av växtnäring. På värdefull jordbruksmark, naturmarker eller i riskområden för

översvämning, ras och skred beviljas inte bygglov. Strandskyddstillsynen ska säkerställa allmänhetens tillgång till strandområden och bevara livsvillkor för djur- och växtliv.

Förvaltningen har genomfört tillsynsprojekt på fordonstvättar och fordonsverkstäder samt analyserat kemikalier i varor. Samverkan kring illegal avfallshantering och tillsyn av förorenade områden har också varit prioriterade. Inom klimat- och energi har gjorts insatser för att höja kunskapen om energihushållning.

Effekter

Byggprocessen leder till alltmer energieffektiva byggnader. Krav på klimatdeklarationer för större byggprojekt minskar på sikt klimatpåverkan.

Kraven på sortering vid rivning och hantering av avfall gör att mer kan återanvändas eller återbrukas. Bevarande av jordbruksmark gör att Sverige på sikt kan öka sin beredskap för livsmedelsproduktion. Tillsynen av miljöfarliga verksamheter minskar risken från växtnäringssläckage och kemikalier.

Social hållbarhet främjas genom tillsyn i skolor och flerbostadshus för att säkerställa goda inomhusmiljöer, främst rörande problem med buller, ventilation och radon. Även i byggprocessen tas hänsyn till social hållbarhet för att undvika otrygga offentliga miljöer.

Livsmedelstillsynen ska se till att livsmedelsföretagen tillhandahåller säkra livsmedel vilket är en förutsättning för god hälsa.

Handläggning och tillsyn av alkohol och tobak ska säkerställa att kommunen ger tillstånd till lämpliga personer och att försäljning sker under ordnade förhållanden, inklusive att åldersgränser hålls.

Socialförvaltningen

Mål:

Fullmäktige har ett inriktningsmål som styr mot hållbarhet, *"Hållbarhet i alla led"*.

Socialnämnden har konkretiserat fyra målriktningar 2024 för att stärka social hållbarhet, kopplade till fullmäktiges hållbarhetsmålet.

1. *Barns och ungdomars stödbehov ska mötas tidigt genom att nämndens uppdrag att arbeta förebyggande och med lättillgängliga råd -och stödinsatser ska utvecklas. Barn och unga ska inom ramen för "Bästa Platsen" uppnå förbättrade skolresultat, förbättrat psykisk och fysiskt mående, samt högre delaktighet i samhällslivet.*
2. *En levande dialog med andra förvaltningar, föreningsliv, organisationer och företag ska föras i syfte att möta samhällsutmaningar och bryta negativ utveckling.*
3. *Arbetsmiljön ska bidra till god hälsa hos medarbetarna*
4. *Ekonomisk medvetenhet ska prägla verksamheterna*

Genomförda insatser:

1. Tillsammans med övriga förvaltningar, Regionen och civilsamhället har nämnden byggt den långsiktiga samarbetsplattformen för tidigt förebyggande insatser och folkhälsa, "Bästa Platsen". Exempel på genomförda aktiviteter inom ramen för detta arbete är

att en barnkonsekvensanalys för att gemensamt kartlägga behov av förbättringar i Vetlanda har genomförts.

En rad satsningar för att stärka det förebyggande arbetet på Kantarellen/Stens väg har genomförts:

- Alla nyfödda barn på Kantarellen/Stensåkra erbjuds gemensamma hembesök tillsammans med barnhälsovården där information presenteras om vilka stödinsatser som finns att tillgå.
- Socialtjänsten har ökat sin närvaro på Kantarellen genom sina fältassistenter förlägger betydligt mer tid i området för att knyta kontakter och bygga relationer.

2. Nämnden har i sina mål velat peka på betydelsen av en utåtriktad socialtjänst som i dialog med medborgare och andra huvudmän arbetar aktivt med att förebygga negativ utveckling och tillsammans möter olika samhällsutmaningar.
Förvaltningen har under detta år fört flera dialoger med civilsamhället. Ett nytt nätverk att bildats med föreningar som i sin verksamhet arbetar väldigt nära nämndens ansvarsområden. Förvaltningen har även varit med och inspirerat kyrkornas sociala arbete i bildandet av "Hela Människan i Vetlanda m m.
3. Förvaltningen har under året framgångsrikt arbetat med en handlingsplan för att minska stress och hög arbetsbelastning i förvaltningen. Medarbetarundersökningen 2024 uppvisar ett mycket gott resultat med högt uppmätt trivselindex och minskad upplevd stress.
4. Nämnden arbetar aktivt för att hålla nere kostnader. Framförallt har arbetet med att minska köpt HVB-vård varit aktivt under detta år. Det har resulterat i att antalet barn och unga som placerats på HVB varit lågt.
Kostnadsökningen inom missbruksvården har initierat ett aktivt utvecklingsarbete för att finna andra mindre kostnadskrävande alternativ, se över processer och rutiner m. m.
Under året har förvaltningen stärkt arbetet med att minska och förebygga välfärdsbrottslighet och felaktiga utbetalningar. Nya rutiner har antagits där en utökad utredningskompetens och roll har tillförts försörjningsstödet.

Tekniska kontoret

Till kommunens hållbarhetsbokslut har vi valt Tekniska nämndens mål **Vi bygger en attraktiv, trygg och hållbar kommun**, där vi jobbar med följande fokusområden och aktiviteter:

Vi har rätt plan- och markberedskap för ett hållbart samhälle.

- Produktionsplan framtagen och beslutad.
- Anställning av projektledare för mark och gator påbörjas.
- Lyfta frågor om ambitionsnivå i ledningsgrupp och nämnd. Vad är en attraktiv, trygg och hållbar kommun?

Vi minskar klimatavtrycket och bygger utifrån ett livscykelperspektiv.

- Fortsatt satsning på solceller, medverka till energilagring och effektbalansering.
- Använda mer trä i byggnationer till stommar och takelement. Kravställning på material typ Sunda hus.
- Trädbeståndet i parker och på gator börjar bli gammalt. Många träd som tagits bort har inte ersatts. Plan för trädplantering. Plantering.

Vi säkerställer god tillgång till attraktiva mötesplatser och bostadsnära natur.

- Fortsatt satsning på centrumutveckling. Åtgärdsplan med finansiering i dialog med fastighetsägare och näringsidkare.
- Vi har många små lekplatser, önskemål om större lekplatser/mötesplatser. Arbete pågår, Kultur och Fritid har prioriterat åtgärderna.
- Många odlingslotter sköts dåligt och behöver ses över. Lägga Stensåkra odlingslotter i vila, städa av området. Verka för att bilda föreningar som ansvarar för odlingslotterna.

Vi bevarar och utvecklar biologisk mångfald och tillgång till upplevelserik natur.

- Uppdaterade avtal gällande åker- och betesmark.
- Skogsområden som utnyttjas som skolskogar är registrerade i skogsbruksplanen.
- Stockar av avvertrade ekar sparade som sågas och skall bli bänkar i strövområden.
- Ett återvätningsprojekt genom Skogsstyrelsen är genomfört på Brunnsgård. Brostugebäcken har biotopvårdats genom LONA-bidrag fler åtgärder planerade.
- En våtmark vid ridhuset är klar också genomförd med bidrag.
- Fiskvägen genom Lillån i Kvillsfors har restaurerats och tätats. Privata markägare har stöttats i projekt.
- En större dagvattendamm har anlagts i Brunnsgård som betjänar ett stort område av industri och bostadsområde. Ingående diken till dammen har även biotopvårdats.
- Flera korsningar och entréer röjda och gallrade.
- Uppdatera skötselplanen för grönytor genom att se över gräsytorerna och göra om en del ytor till ängsmark/naturmark.

Vi samverkar för en trygg kommun

- Deltagande nystartad kommunövergripande trygghetsgrupp
- Säsongutsmyckning är uppskattat bland medborgare, roligt för personalen. Personalen uppmuntras att vara med och utsmycka allmänna miljöer.
- Bättre planeringsunderlag för trafiksäkerhetsåtgärder genom nya rättigheter till statistik.
- Arbeta ihop med skolan, verka för att fler cyklar och går. Barnen får tycka till och berätta om sin skolväg.

Måluppföljning - medborgarundersökning (SCB)

93 % tycker kommunen är en bra plats att bo och leva på

58 % anser att man kan rekommendera andra som inte bor här att flytta hit

87 % tycker att kommunen sköter sina verksamheter bra/ mycket bra

93.3% Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen (2:a plats i Sverige)

81% Skötsel av gator och vägar fungerar bra i kommunen (1:a plats i Sverige)

71% Upplever trygghet i samhället (lika med riksgenomsnittet, samma som förra enkäten)

Bild: Utsmyckad rondell

Vård- och omsorgsförvaltningen

Mål:

Vård- och omsorgsförvaltningen arbetar med hållbarhet utifrån vård- och omsorgsnämndens mål:

- Verka för att det finns boendeformer utifrån målgruppens behov.
- Brukarnas helhetsupplevelse av insatserna ska öka.
- Skapa förutsättningar för en hållbar ekonomi och hållbar social samt ekologisk hållbarhet”.
- Medarbetarna ska trivas och känna delaktighet.
- Skapa förutsättningar att våga pröva nytt.

Genomförda insatser:

Demografi och prognos för befolkningsutvecklingen visar på en alltmer åldrande befolkning och ett allt färre antal personer i yrkesför ålder. Rekrytering och kompetensförsörjning av personal är prioriterat. Insatser har gjorts för att planera för hur utmaningarna ska mötas framåt.

1. Förvaltningen har tagit fram ett funktionsprogram med en plan för byggnation av särskilda boenden (för äldre samt personer inom funktionshinderomsorgen) för att möta behovet av boendeplatser.
2. En rad insatser har gjorts för att kompetensutveckla medarbetare:
 - Yrkessvenska: Initiativ från kompetenscenter för att höja språkkompetensen inom yrket för personal inom hemtjänst och särskilt boende. Detta har även bidragit till kompetensutveckling för hela arbetsgrupper med förbättrad kommunikation och integration. Ca 25 personer deltagit.
 - Äldreomsorgslyftet: Utbildning till undersköterska för nyanställd/befintlig personal med hjälp att statliga medel. 10 personer har blivit klara med sin utbildning under året, ytterligare 11 förväntas bli klara successivt under 2025. Satsningen kommer att fortsätta även under nästa år med nya erbjudande till nyanställd/befintlig personal.
 - Yrkesresan: Funktionshinderomsorgen har initierat detta arbetssätt som innebär strukturerat introduktion och långsiktig kompetensutveckling för medarbetare inom socialtjänsten. Yrkesresan kombinerar en digital lärmiljö med regionala kurstillfällen och kollegialt lärande, i samarbete med Socialstyrelsen. Under 2025 kommer arbetssättet att implementeras även för personalen på särskilt boende.
 - IRMA-projektet, (Individens resa mot ett hållbart arbetsliv): ett EU-projekt tillsammans med Lärcentrum och rekryteringsenheten som startats upp under 2024 för kvalitetssäkring och erbjudande om en god introduktion för nyanställda inom vård- och omsorg. I uppdraget ingår också utveckling av ett metodrum. Verksamheten startade upp i början av november och 23 deltagare har utbildats till årsskiftet.

3. Förebyggande arbete inom hemsjukvården som bidrar till att skjuta upp brukarens behov av insatser:

- Fallpreventionsarbete genom uppstart av pilotgrupp "Trygga steg" där personer som förskrivits rullator erbjudits möjlighet till gemensamma träningstillfälle tillsammans med andra under ledning av rehabpersonal. Resultatet har fallit mycket väl ut och man kommer under 2025 att utvidga med ytterligare en grupp.
- Riskbedömning i hemmet i samband med förskrivning av trygghetslarm. I samband med dessa besök har man identifierat risker och kunna erbjuda förebyggande insatser för att motverka tex fall.
- Uppföljande hembesök av sjuksköterska efter sjukhusinläggning. Under året har dryga 50 besök gjorts och man har kunnat se att man genom olika åtgärder förebyggt tex återinläggning på sjukhus.

4. "AI-projekt": samarbete med högskolan i Halmstad samt leverantör Ensolution för att arbeta fram en modell där man med hjälp av AI- teknik identifierar personer där förebyggande åtgärder skjuter fram behovet av insatser från hemtjänst och hemsjukvård. Projektet visar på mycket spännande resultat och kommer att avslutas i mitten av 2025.

Tack till alla!!

Anders Bernberg

Hållbarhetsstrateg